

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/dla-mediow/komunikaty/169171,79-lat-temu-zginal-Tadeusz-Zawadzki-ps-Zoska.html>
23.04.2024, 17:08

79 lat temu zginął Tadeusz Zawadzki ps. „Zośka”

Data publikacji 19.08.2022

Komenda Główna Armii Krajowej w sierpniu 1943 r. podjęła decyzję o przeprowadzeniu szeregu ataków na posterunki niemieckiego Grenzschtzu oddzielające Generalne Gubernatorstwo od Okręgu Białostockiego i Komisariatu Rzeszy Ukraina. Ataki miały być przeprowadzane zarówno ze stron zachodniej i wschodniej tej granicy. Zamiarem polskiego dowództwa było wykazanie, że linia graniczna jest tworem sztucznym a polskie podziemie jest obecne po jej obu stronach. Obiektem kolejnej akcji miała być niemiecka placówka w Porządziu lub Sieczychach koło Wyszkowa. Harcerze z miejscowego hufca przeprowadzili dokładne rozpoznanie dróg dojścia do obu obiektów, ich budowę, skład załogi oraz jej zwyczaje. Do przeprowadzenia ataku wytypowano ostatecznie strażnicę w Sieczychach, z uwagi na to, że mieściła się w drewnianym budynku, a ponadto jej załoga szczególnie dała się we znaki miejscowej ludności. Akcja miała odbyć się w nocy 20 sierpnia.

Na dowódcę akcji został wyznaczony harcmistrz Andrzej Romocki ps. „Morro”. Podharcmistrz Tadeusz Zawadzki ps. „Zośka” miał pełnić podczas ataku funkcję obserwatora. Dla „Morro” była to pierwsza akcja, w której dowodził, „Zośka” miał dzielić się z kolegami doświadczeniem.

„Zośka” był już wtedy legendą

podziemia. Związany z ruchem harcerskim od 12. roku życia, w konspiracji działał od października 1939 r. Z zaufanymi druhami z 23. Warszawskiej Drużyny Harcerzy stworzyli organizację „Wojenna Pomarańczarnia”, która wkrótce weszła w skład Szarych Szeregów. Brał udział w akcjach tzw. małego sabotażu. **Zastąpił wymalowaniem**

ppor. Tadeusz Zawadzki
24 stycznia 1921 – 20 sierpnia 1943

Instruktor harcerski, komendant konspiracyjnych Grup
Szturmowych, uczestnik Akcji pod Arsenalem.
Odmznaczony Virtuti Militari

@ipngovpl

Zoska_infografika

**największej liczby kotwic Polski
Walczącej na Górnym Mokotowie, ale
został zapamiętany dzięki słynnej akcji
pod Arsenalem.** „Zośka” zaplanował akcję,
a gdy walka nadmiernie się przedłużała,
przechylił szalę zwycięstwa na korzyść
żołnierzy podziemia brawurowym atakiem
na broniących się Niemców. Za swe
dokonania był odznaczony Krzyżem
Srebrnym Virtuti Militari oraz dwukrotnie
Krzyżem Walecznych. **Wraz z Aleksym
Dawidowskim „Alkiem” i Janem
Bytnarem „Rudym” zostali bohaterami
kultowych „Kamieni na Szaniec”.**

Dowódca i obserwator pojawili się w rejonie akcji już 10 sierpnia. Osobiście sprawdzili
możliwość dojścia do budynku oraz prawdziwość informacji zebranych przez zwiadowców.
Został opracowany szczegółowy plan akcji, obejmujący mobilizację żołnierzy podziemia,
dostarczenie broni oraz szczegóły ataku.

Pierwsi członkowie grupy uderzeniowej pojawili się w okolicach Sieczych kilka dni przed
akcją, stopniowo docierali kolejni. Broń dostarczano w kilku etapach, była ukryta w butlach
z gazami spawalniczymi. **W ataku miało wziąć udział prawie siedemdziesięciu
harcery, w większości z warszawskich Grup Szturmowych.** Uzupełnienie stanowili
druhowie z Wyszkowa i okolic.

Dowodzący akcją „Morro” podzielił atakujących na pięć sekcji, z czego cztery miały
atakować główną siedzibę Grenzschtzu a jedna miała zająć się szkołą, w której również
kwaterowali Niemcy. Przygotowania do ataku zostały zauważone przez wartownika, który
wszczął alarm. Polacy nie czekali na rozwój wydarzeń i przystąpili do ataku zgodnie z
planem, który zakładał uderzenie z dwóch stron budynku. **Po krótkotrwałym
zamieszaniu udało się przeprowadzić szturm, który szybko zakończył się
zajęciem strażnicy.** Zdobyto broń, amunicję, dokumenty i rowery.

Straty atakujących były małe - jeden zabity i dwóch lekko rannych. **Niestety, jednym z
poległych był „Zośka”,** który pomimo roli obserwatora znalazł się na pierwszej linii walk.
Śmiertelnie ranny, zmarł na rękach przyjaciół i współtowarzyszy broni. Jego ciało
przemycono do Warszawy, gdzie 24 sierpnia został pochowany na Wojskowych Powązkach.
**1 września warszawskie Grupy Szturmowe zostały przeorganizowane i powołano
zasłużony w walce Batalion „Zośka”.**

Instytut Pamięci Narodowej upamiętnił postać „Zośki” w komiksie „Akcja pod Arsenalem 26
marca 1943”, na bazie którego powstał film animowany. Jest dostępny online na naszym
kanale IPNtvPL: <https://www.youtube.com/watch?v=wGxTUoUd-mU>

Polskiemu harcerstwu w czasie okupacji został poświęcony Biuletyn IPN z 2010 r.:

https://www.google.pl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiEkNGZ68_5AhVLxosKHQ-jDHAQFnoECACQAQ&url=https%3A%2F%2Fipn.gov.pl%2Fdownload%2F1%2F18340%2F1-26508.pdf&usg=AOvVaw33C3O67fRU1d-XejiTQjZb